

РОЛЬ ПРОФЕСІЙНОСТІ У ТРАНСПАРЕНТНОСТІ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Основою інформаційного забезпечення прийняття економічних рішень інвесторами та кредиторами є транспарентна фінансова звітність. Важливість транспарентності фінансової звітності полягає у формуванні інформаційної симетрії з високим ступенем довіри між користувачами та фахівцями, що складають фінансову звітність. Досягається така транспарентність шляхом дотримання всіх вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності (IFRS), якщо це стосується суб'єктів суспільного інтересу, або Національних стандартів (НП(С)БО) – для інших суб'єктів господарювання, що в свою чергу, вимагає високої професійності від фахівців, які її формують і оприлюднюють.

Універсальне тлумачення терміну професійного бухгалтера, як фахівця, діяльність якого є гарантією успішного використання усіх розроблених стандартів, не залежно від національних, законодавчих та галузевих особливостей встановлюється в документах, які розробляє Міжнародною федерацією бухгалтерів (IFAC).

Професійний бухгалтер - це особа, яка, завдяки формальній освіті та практичному досвіду, є експертом у сфері бухгалтерського обліку, що демонструє і підтримує компетентність, відповідає кодексу етики, дотримується високих професійних стандартів і діяльність якої регулюється через професійну організацію бухгалтерів або інший механізм регулювання.

На сьогодні, існує досвід багатьох країн Східного партнерства, які зробили багато рішучих кроків у становленні професії бухгалтера саме шляхом впровадження змін в законодавство. Так в законі про бухгалтерський облік Молдови встановлено дві групи регулюючих органів:

перша група: державні органи (Парламент, Міністерство Фінансів, Національна комісія по цінним паперам і фінансовому ринку, Служба фінансової звітності при Національному бюро статистики);

друга група: професійні асоціації, метою яких є удосконалення і розвиток бухгалтерського обліку.

Також і законодавство Білорусі, Грузії і інших країн Східного партнерства визначилися з роллю професійних організацій у становленні професій бухгалтера і аудитора. Так в законі Білорусі «О бухгалтерском учете и финансовой отчетности» від 4 червня 2015 р. № 268 (стаття 6) визначено, що: громадські організації бухгалтерів можуть: приймати участь в підготовці проектів нормативних актів; приймати участь в розробці навчальних інформаційних та методичних матеріалів при підготовці до сертифікації професійних бухгалтерів; представляти інтереси бухгалтерів у міжнародних професійних організаціях.

Оскільки Україна реалізує стратегії входження до єдиного економічного простору з ЄС і критичним стає транспарентність інформації, яка генерується системою бухгалтерського обліку, що вимагає не тільки використання єдиних правил і методик формуванні інформації, але і єдиних правил і методик підготовки фахівців, слід більш уважно дослідити вимоги міжнародних стандартів освіти професійних бухгалтерів. Тому, що саме професійність бухгалтера є

основоположним фактором довіри до інформації бухгалтерського обліку та звітності і, водночас, запорукою досягнення її соціальної місії. Однак законодавством України стосовно бухгалтерського обліку та фінансової звітності повністю ігноруються регуляторні можливості громадських професійних організацій, які втілюють у своїй діяльності найвищі вимоги до професії.

Сьогодні в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», №996, відсутні особливі вимоги як до особи, яка здійснює діяльність у сфері бухгалтерського обліку, так і особи, яка має право займати посаду головного бухгалтера суспільно-значимого підприємства. У Проекті ж Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (щодо удосконалення деяких положень), №4646, крім того, що для суспільно значимих підприємств є обов'язковим утворення бухгалтерської служби на чолі з головним бухгалтером, до складу якої входить не менше двох осіб, визначено вимоги до головного бухгалтера: «Головним бухгалтером суб'єкта суспільного інтересу може бути призначена особа, яка має повну вищу економічну освіту, стаж роботи у сфері фінансів, бухгалтерського обліку та оподаткування не менше трьох років, не має непогашеної або незнятої судимості за вчинення злочину проти власності та у сфері господарської діяльності».

Тобто основною освітньою вимогою є наявність документа про отримання повної вищої економічної освіти (бакалавр згідно закону України «Про вищу освіту»). З точки зору вимог IFAC особа з бакалаврським рівнем освіти знаходиться на самому початку професійного розвитку (технічна компетентність, що передбачає здатність виконувати робочі функції).

Отже, приділяючи величезну увагу на законодавчому рівні підприємствам, які мають суспільне значення, держава не приділяє належної уваги професійності фахівців, які формуватимуть інформацію про діяльність цих підприємств.

Враховуючи вище зазначене, слід зробити висновок, що забезпечення сучасних викликів у досягненні транспарентності інформації, що надається у фінансовій звітності, фактично покладається на вищі навчальні заклади, що надають повну економічну освіту. Саме на них покладається відповідальність за професійність фахівців з бухгалтерського обліку. Таким чином, в сучасних реаліях, вищі навчальні заклади мають самостійно залучати професійні організації до розробки освітніх програм і наближати вимоги до навчальних, методичних та інших інформаційних матеріалів до їхніх вимог.